

ROLUL TURISMULUI ÎN REGIUNEA DE DEZVOLTARE NORD-EST

Asistent univ.dr.d. **Ștefăniță ȘUȘU**

Universitatea „Ștefan cel Mare” Suceava, România

Facultatea de Științe Economice și Administrație Publică

Catedra de Comerț-Turism

Abstract

The developing North-East Region was created in 1998, without faint administrative, its main functions loin to be the coordination of regional development tprojects and absorption of backgrounds from the European Union. Due to the favorable conditions of which it disposes, the beauty of the places, the purity of the air, of the waters, of montain zones from Bacau, Neamt and Suceava counties, as well as plentiful cultural and the religious existing patrimony, the North-East Region detain a relative and erect touristic potential , which maybe be compared to other touristic famous zones from the country and from foreign countries as well.

Key words: cultural patrimony, developmental projects, North-East Region.

JEL classification: L83, R10, R11.

Datorită condițiilor favorabile de care dispune, a frumuseții locurilor, purității aerului, apelor, zonelor montane din județele Bacău, Neamț și Suceava, precum și a inestimabilului patrimoniu cultural și religios existent, Regiunea Nord Est deține un potențial turistic relativ ridicat, care poate fi comparat cu alte zone turistice renumite din țară și din străinătate. Alături de pitorescul regiunii, binecunoscuta ospitalitate, tradițiile populare, obiceiurile, specificul gastronomiei moldovenești, tradiționalele degustări de vinuri din podgoriile Cotnari și Huși dau culoare locală pentru atragerea turiștilor.

În cele ce urmează este prezentată situația indicatorilor economici ce caracterizează acest sector.

Tabel nr.1. Situația asupra capacității și activității de cazare turistică în 2000-2002

Regiunea	Capacitatea de cazare	Sosiri (mii)	Înnoptări (mii)	Turiști cazați (mii)	Indici de utilizare a capacității în funcțiune (%)	Durata medie de ședere (nopti/turist)	
	Existență (locuri)	În funcțiune (mii locuri-zile)					
2000							
Total România	280005	50197	4920	17647	4920	35,2	3,59
Nord Est	17745	4624	543	1468	543	31,7	2,70
2001							
Total România	277047	51882	4875	18122	*	34,90	*
Nord Est	16971	4651	535	1406		30,20	
2002							
Total România	272596	50752	4847	17277	*	34,0	*
Nord Est	17269	4615	535	1332		28,9	
2003							
Total România	273614	51632	5056	17844	*		*
Nord Est	17965	4963	553	1450			

Sursa: Anuare Statistice ale României 2001-2003

Notă: pentru anii 2001, 2002 și 2003 datele referitoare la numărul turiștilor nu au fost incluse în Anuarul Statistic al României.

Se observă că în Regiunea Nord-Est indicele de utilizare a capacității în funcțiune a scăzut de la 31,7 % în anul 2000, la 30,20 % în anul 2001, și 28,90 % în anul 2002. Acest fapt se datorează unei scăderi a

numărului de înnopțări (de la 1468 mii în 2000, 1406 mii în 2001, la 1332 în anul 2002).

Durata medie de ședere pe turist la nivelul anului 2000 este de 2,70 nopți/turist însă valorile sunt inferioare atât valorii naționale cât și din celelalte regiuni cu excepția regiunii București-Ilfov ce înregistrează cea mai mică valoare a indicatorului de numai 1,83 nopți/turist.

Deși modernizarea capacităților de cazare, trecute în proprietate privată s-a realizat într-un procent mai mare de 90 %, punerea în valoare a zonelor cu potențial turistic și a bazelor de tratament printr-o activitate promoțională adecvată cât și serviciile oferite turiștilor au fost la un nivel scăzut fapt ce a determinat existența atât a unei durate medii de ședere inferioară celorlalte regiuni, cât și a unui indice de utilizare a capacității de cazare foarte redus.

În graficul prezentat mai jos este reprezentată situația capacității de cazare în funcțiune (mii locuri) în Regiunea Nord Est, structurată pe județe în 2002.

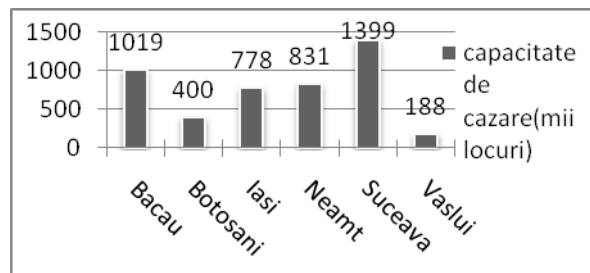

Figura nr. 1. Situația capacității de cazare în funcțiune în Regiunea Nord-Est

Se poate observa că județul cu cea mai mare capacitate de cazare este Suceava, situație normală dacă avem în vedere condițiile de relief deosebit de favorabile pentru turism precum și spiritul antreprenorial deosebit de dezvoltat al locuitorilor din acest județ, la polul opus fiind județele Botoșani și Vaslui.

Tabel nr.2. Structura de primire turistică cu funcțiuni de cazare în 2000-2002

	Unitate teritorială	Total	Hoteluri	Hanuri	Cabane	Camping	Vile	Tabere de elevi	Pensiuni turistice	Pensiuni agro-turistice
2000	Total	3106	943	23	161	140	1066	172	361	240
	Nord Est	246	81	2	13	17	38	21	46	28
2001	Total	3240	968	18	158	132	1016	168	437	343
	Nord Est	255	81	2	13	16	38	21	52	32
2002	Total	3308	974	16	140	129	928	168	492	461
	Nord Est	285	81	1	13	16	35	21	65	53

Sursa: Anuare Statistice ale României 2001-2003

Se poate observa că regiunea se situează cu puțin sub media pe țară la aproape toate tipurile de unități turistice, însă la o analiza mai atentă a datelor din tabele și dacă luăm în considerație și faptul că regiunea Sud-Est se constituie într-un caz particular față de celelalte regiuni (datorită litoralului românesc care deține cea mai mare capacitate turistică) se poate constata faptul că regiunea se situează în jurul mediei pe țară și puțin peste.

Se remarcă în intervalul 2000-2002 o creștere a numărului de pensiuni turistice și agroturistice în timp ce celelalte tipuri de structuri de primire turistică înregistrează o stagnare sau o ușoară scădere.

Activitatea de turism poate fi structurată astfel:

1. Turismul cultural, de cunoaștere și de informare susținut de valorile istorice și de arhitectură. În cadrul acestuia pot fi incluse:

- **Turismul muzeistic** susținut de un număr însemnat de muzee (artă, istorie, etnografie și folclor, tehnică etc.), case memoriale ce au aparținut unor oameni de cultură, artă, știință însemnați; cetăți de scaun, curți domnești etc.

- Casa Rosetti-Tescanu (jud. Bacău) înălțată în 1898 de familia Tescanu este cea în care a locuit

marele muzician George Enescu (în acest așezământ a fost creată opera Oedip).

- Casa memorială „Mihai Eminescu” de la Ipotești transformată în muzeu din 1950 deține obiecte de mobilier și alte obiecte vechi care au aparținut familiei.

- Muzeul memorial „George Enescu” din Dorohoi, în care sunt expuse obiectele personale ale marelui artist.

- Palatul Culturii din Iași înălțat în perioada 1906-1925 este așezat pe ruinele curții domnești medievale. Palatul adăpostește patru mari muzee: Muzeul de Istorie al Moldovei, Muzeul Etnografic al Moldovei, Muzeul de Artă și Muzeul Științei și Tehnicii.

- Palatul Roznovanu construit în stil neoclasic vienez unde este astăzi sediul Primăriei Iași. Teatrul Național „Vasile Alecsandri” construit în perioada 1894-1896 este bogat ornamentat în stil baroc având una dintre cele mai frumoase săli de spectacole din țară cu o capacitate de peste 1000 locuri.

- Universitatea veche din Iași este un fost palat care a servit drept curte domnească și a funcționat prima vinotecă din țară.

- Universitatea din Copou este renumită prin monumentalul hol de marmură cunoscut sub numele de „Sala pașilor pierduți” decorat cu picturi în frescă realizate de Sabin Bălașa.

- Biblioteca Centrală Universitară din Iași – este un edificiu cu coloane dorice și cupolă ce străjuiește poalele Copoului.

- Hanul Domnesc una dintre cele mai vechi clădiri civile ale orașului Suceava care adăpostește secția de etnografie și artă populară a Muzeului Județean Suceava.

- Cetatea de Scaun a Sucevei construită în timpul domniei lui Petru I Mușatinul are în apropiere muzeul Satului Bucovinean amenajat în aer liber conține o valoroasă colecție de construcții tradiționale din sec XVII-XX.

- Casa memorială „Ion Creangă” din satul Humulești (Neamț) conține o serie de obiecte personale ale marelui povestitor.

- Cetatea Neamțului, construită de Petru I Mușatinul între 1674-1391 a rezistat de-a lungul timpurilor asediilor armatelor austro-ungare și poloneze.

- Complexul muzeal Ciprian Porumbescu de la Stupca (Suceava) format din trei obiective: mormântul marelui muzician, Casa Memorială și Muzeul Ciprian Porumbescu.

- Muzeul memorial „Emil Racovița” din Surănești (Vaslui) este format din casa în care s-a născut marele explorator și conține documentele acestuia din anii de școală și corespondența ținută cu diferite personalități.

- Muzeul Vasile Pârvan din Bârlad, aflat în clădirea fostei Prefecturi, ridicată în stil neoclasic de arhitecți italieni în 1899. Muzeul cuprinde trei secții: de artă, științele naturii și istorie.

- Muzeul Județean „Ștefan cel Mare” din Vaslui cuprinde secții de arheologie, istorie medievală și contemporană, etnografie, artă plastică, precum și un salon al umorului „Constantin Tănase” - denumit astfel în memoria întemeietorului teatrului românesc de revistă.

- Muzeul sătesc „Tăcuta”, înființat în 1986, are secții de arheologie, etnografie, artă populară și – lucru mai rar pentru un muzeu sătesc – colecții bogate de artă plastică, de obiecte rare și de 400 de cărți cu autograful autorilor. Unele exponate sunt unice în țară.

- Muzeul sătesc de la Vetrișoia – cu exponate etnografice și istorice.

- Muzeul de Istorie Dimitrie Cantemir unde se găsește colecția de arheologie cu piese din paleolitic până în perioada medievală, colecții etnografice, colecția de artă plastică: Gheorghe Tatărescu, Dan Hatmanu, Octavian Angheluța.

- **Turismul etnografic** legat de manifestări cu caracter popular (precum Festivalul Național „Trandafir de la Moldova” de la Strunga, Iași, festivalul „Datini și obiceiuri de iarnă” din Iași, târguri ale meșterilor populari („Cucuteni 5000”-Iași); Festivalul internațional de folclor „Ceahlăul”

(Neamț); Festivalul internațional de folclor „Arcanul” (Suceava); Festivalul internațional „Hora din bătrâni” (Vaslui).

- **Turismul artistic** (festivaluri, stagiuni, turnee, vernisaje etc.) - Festivalul internațional de artă plastică Tescani (Bacău), Festivalul de umor de la Vaslui.

2. Turism ecleziastic - numărul mare de biserici și mănăstiri existente pe teritoriul regiunii, contribuie la dezvoltarea turismului religios oferind posibilitatea organizării de pelerinaje prin crearea unor trasee turistice care să pună în valoare aceste lăcașe de cult și spiritualitate.

Județul Bacău: Biserica și Curtea Domnească (1491) din municipiul Bacău, Mănăstirea Răchitoasa, biserica din Borzești renumită prin sistemul de arcuri și pandantive specifice stilului moldovenesc construită în timpul domniei lui Ștefan cel Mare, biserica mănăstirii Cașin, mănăstirea Tazlău („Nașterea Maicii Domnului”) construită în timpul lui Ștefan cel Mare în 1496.

Județul Botoșani: Biserica Sf. Nicolae ctitorită de Ștefan Cel Mare în 1497 (cu îmbinări de elemente gotice cu bizantine), biserica Sfântul Gheorghe și Uspenia, complexul mănăstiresc de la Vorona format din trei biserici alcătuiesc o importantă zonă folclorică, mănăstirea Cosula renumită pentru picturile în ulei din interior și cele din exterior.

Municipiul Iași și împrejurimile (Mănăstirea Galata, Mănăstirea Cetățuia, Mănăstirea Frumoasa, Mănăstirea Golia, Mănăstirea Trei Ierarhi, Catedrala Mitropolitană, Biserica Barnovschi, Mănăstirea Bârnova, Mănăstirea Piatra Sfântă, Mănăstirea Hlincea, Mănăstirea Dobrovăț, Mănăstirea Hadâmbu).

Județul Neamț: Mănăstirea Neamțului cunoscută sub numele „Înălțarea Domnului” ridicată în timpul lui Ștefan cel Mare în 1497 a fost un vestit lăcaș de cultură, Mănăstirea Agapia a fost pictată în 1858 de Nicolae Grigorescu cuprinde un muzeu cu piese de artă religioasă din sec. XVI-XIX, Mănăstirea Văratec construită în 1785 de maica Olimpiada are tradiția că multe fete din familii boierești s-au călugărit în acest lăcaș, mănăstirea Secu ce adăpostește mormântul lui Nestor Ureche, mănăstirea Sihăstria ce este o veche vatră de călugări isihasti, Schitul Sihla, biserica mănăstirii Horaița cu o formă mai puțin obișnuită are un acoperiș ce conține opt turle, mănăstirea Bistrița unde se găsește mormântul lui Alexandru cel Bun.

Județul Suceava: (Mănăstirea Voroneț ctitorită de Ștefan cel Mare în 1488 are pictura interioară ce datează din timpul lui Ștefan cel Mare. Faime sa se datorează picturii exterioare realizată pe un fond albastru inimitabil cunoscut în întreaga lume „albastru de Voroneț”, Biserica Humor cunoscută și sub numele de biserica Adormirii Maicii Domnului este foarte apreciată pentru pictura sa exterioară ce înfățișează Judecata de Apoi, Mănăstirea Moldovița ridicată de Petru Rareș după 1532 este înconjurată de ziduri puternice înalte de 6 m de asemenea renumită pentru pictura exterioară, Mănăstirea Sucevița ce

dispune de cel mai remarcabil sistem de fortificații dintre mănăstirile moldovenești este cunoscut ca „testamentul” picturii exterioare moldovenești având o pictură exterioară cu programul cel mai complex, fiind realizată pe șapte registre suprapuse, Mănăstirea Dragomirna ce frapează prin proporțiile sale cu o înălțime exagerat de mare față de lățimea sa existând propriu zis două biserici suprapuse delimitate de brăul torsada. La mănăstirea Putna unde se afla mormântul lui Ștefan cel Mare zidită între 1466 și 1470 cu intenția de a deveni necropolă a dinastiei. Biserica a fost inclusă pe lista monumentelor UNESCO.

Județul Vaslui: Biserica Sfântul Ioan înălțată în timpul lui Ștefan cel Mare în 1490 este un edificiu cu plan triconic, cu fațadele din piatră aparentă, biserica episcopală Sfinții Petru și Pavel ce conține picturi interioare realizate de Gheorghe Tătărescu, Mănăstirea Moreni, la 10 kilometri de Vaslui, adăpostește moaștele sfinților Tarahie, Prov și Andronic, aduse de la Ierusalim în 1996; Mănăstirea Florești, ctitorită în anul 1590, este unul dintre cele mai importante așezăminte monahale din județ și are hramul Sf. Ilie, Biserica de lemn de la Pârvești, comuna Costești – ridicată în sec. al XVII-lea cu catapeteasma pictată în stil bizantin; Biserica Sf. Nicolae – Golgota din Ivănești – construită din stejar, pe temelie de piatră; Schitul de lemn Sf. Voievozi, din Mălinești-Gârceni, cu o turlă zveltă și elegantă și aflându-se într-o zonă care a cunoscut, după 1999, un reviriment al vieții monahale, aici fiind ridicate multe lăcașuri noi de cult.

3. Turismul științific prin participări la sesiuni de comunicări științifice, colocvii, cursuri internaționale, (îndeosebi în municipiul Iași, Bacău, Suceava) stimulat și de existența, pe de o parte, a rezervațiilor naturale și arheologice: rezervațiile floristice Stânca-Ștefănești, Ripiceni, rezervația de tisă – Tudora.

4. Turismul balneo-terapeutic

Izvoarele minerale de Slănic Moldova (ce datează din 1800) și Târgu Ocna (Bacău), stațiunile balneo-climaterice din municipiile Câmpulung Moldovenesc și Vatra Dornei (Suceava), salina de la Târgu Ocna-Bacău, stațiunile balneoclimaterice Strunga și Nicolina (județul Iași), Centrul balnear la Ghermănești, situat la aproximativ 25 de kilometri de Huși, care captează apa de la izvoarele minerale sulfuroase aflate în apropiere.

5. Turismul de agrement – acest tip de turism este susținut de frumuseți peisagistice:

Județul Bacău: valea Troțușului cu o succesiune de defilee și bazine depresionare, valea și defileul Uzului, lacul de acumulare de la Poiana Uzului, valea Bistriței cu salba de lacuri de acumulare. Totodată se remarcă următoarele rezervații naturale: codrul secular de la Runc-Racova, rezervația forestieră situată pe Pârâul Alb.

Județul Botoșani: rezervația de la Stânca Costești caracterizată printr-o complexitate geologică și floristică și rezervația naturală de tisă de pe Dealu Mare-Tudora.

Județul Iași: rezervația paleontologică de pe Dealul Repedea, rezervația botanică de la Valea Lungă unde este protejat salcâmul galben, rezervația floristică și faunistică „Fânațele de la Valea lui David”.

Județul Neamț: Cheile Bicazului, lacul de acumulare Izvorul Muntelui, masivul Ceahlău, rezervația forestieră „Codrii de Aramă”, „Pădurea de Argint”, parcul dendrologic de la Grumăzești, rezervația de zimbri de la Vânătorii Neamțului, cascada Duruitoarea, rezervațiile paleontologice din împrejurimile orașului Piatra Neamț.

Județul Suceava: relieful munților Călimani cu complexul vulcanic aferent, stâncile cu aspect ruiform „12 Apostoli”, parcul național de 15300 ha, relieful carstic și rezidual al masivului Rarău, pădurea seculară de la Giurnalău, defileul Bistriței Aurii, valea superioară a Moldovei, rezervația naturală de la Rădăuți constituită de mlaștina de la Rădăuți, rezervația paleontologică și codrul secular de molidiș de la Pojorâta.

Județul Vaslui: rezervațiile forestiere de la: Bălțeni, Bădeana, Seaca Movileni; rezervația paleontologică de la Mălușteni, rezervația fosiliferă Nisipăria Hulubăț.

6. Turismul de tranzit (în interes de serviciu, de afaceri sau personal), stimulat într-o oarecare măsură și de deplasările persoanelor înspre și dinspre Republica Moldova.

7. Agroturismul - dezvoltarea turismului rural, și îndeosebi a agroturismului are mari posibilități de dezvoltare, deoarece zonele rurale ale regiunii dispun pe lângă un cadru natural pitoresc, nepoluat și cu multiple variante de recreere și de un valoros potențial cultural și istoric.

Probleme cheie în turism

- Indicele redus de utilizare a capacității de cazare în funcțiune (28,90 %) în comparație cu alte regiuni și nivelul național (34,00 %) – anul 2002.

- Cea mai redusă durată medie de ședere dintre toate regiunile (2,7 nopți/turist), inferioară valorii la nivel național (3,59 nopți/turist).

BIBLIOGRAFIE:

1. Pârlog Cornelia, Constantin Anca (2003), *Dezvoltare regională și integrare europeană* - Lucrările celui de al doilea Simpozion Național al Asociației Române de Științe Regionale, București, 4-5 aprilie 2002, Editura Oscar Print, București
2. *Anuare Statistice ale României 2001-2003*
3. <http://www.adrnodest.ro>
4. <http://www.mie.ro>